

Ключевые слова: внеурочная работа, патриотическое воспитание, родной язык, воспитательные мероприятия.

PATRIOTIC EDUCATION OF ADOLESCENTS BY MEANS OF THE NATIVE LANGUAGE

D. A. Chernenko-Shnurko

The influence of native language on the education of adolescents is shown here. The principles of non-academic educational work are considered, the objectives of the work in this direction are defined. The main components of the educational process are defined. The attention is focused on measures of educational work with the purpose of Patriotic education of teenagers. The Patriotic calendar of extracurricular activities is developed.

Keywords: Extracurricular work, Patriotic education, native language, educational activities.

Черненко-Шнурко Дар'я Анатоліївна – здобувач кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет (м.Слов'янськ, Україна). E-mail: zkraynyaya@mail.ru

Chernenko-Shnurko Darya Anatolievna – Applicant of the Department of High School Pedagogy of SHEE «Donbas State Pedagogical University» (Slovyansk, Ukraine). E-mail: zkraynyaya@mail.ru

УДК 3706(44)

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ ФРАНЦІЇ

М. М. Шабінський

У цьому дослідженні піддано аналізу структуру французьких навчальних закладів, підпорядкованих Міністерству оборони держави. До системи військової освіти відносяться військові школи (училища) – вищі навчальні заклади, які призначені готувати офіцерів та молодших офіцерів, а також коледжі та ліцеї – середньо-освітні навчальні заклади, які орієнтовані на виховання майбутньої служби в сухопутних військах, авіації, флоті та жандармерії країни.

Вирішальну роль у підготовці висококваліфікованих військових фахівців відіграє виховний процес, який в навчальних

закладах Міністерства оборони базується, перш за все, на формуванні у курсанта свідомого та сталого почуття патріотизму. Любов до своєї Батьківщини, глибокі знання її історії, культури, повага до держави, суспільства, демократичних та республіканських принципів, сприйняття головних універсальних цінностей людства та готовність до жертовності заради них – усе це є ціллю та результатом патріотичного виховання в військовій школі.

Ключові слова: Франція, навчальний заклад, училище, школа, патріотичне виховання, офіцер, авіація, сухопутні війська, флот, жандармерія.

«Ils s'instruisent pour vaincre»

Постановка проблеми у загальному вигляді. Досконала і глибоко продумана система патріотичного виховання Франції має давні і сталі традиції. Протягом століть вона змінювалася, удосконалювалася, пристосовувалася до нових умов і нових викликів. Останнім із таких викликів стали серія терористичних атак, які мали на меті підірвати основи демократичного суспільства, посіяти страх і ненависть французів до чужинців, чи навіть одних громадян країни до інших за етнічною, культурною чи то релігійною ознакою.

Французьке суспільство гідно зустріло криваві випробування, замість розгубленості, страху і ненависті терористи отримали небачену мобілізацію усіх громадянських демократичних і республіканських сил. Під час багатотисячних маніфестацій представники різних партій, культур та релігійних конфесій об'єдналися, щоб захистити свої свободи, загальнолюдські цінності, демократичні та республіканські принципи.

Але пролита кров продемонструвала і вади, які притаманні французькому суспільству, недоліки в діяльності владних інститутів, недосконалість освітнього процесу.

Одним із запитань, які виникли одразу ж після скоєння терактів, було питання, як глибоко і широко в'їлася пухлина радикалізму, екстремізму та тероризму в тіло держави, її органи і представництва? Які гарантії, що підступний ворог не проник у поліцію, армію, або навіть в спецслужби?

Аналіз діяльності викритих терористичних організацій говорить про те, що злочинці мало інфільтровані в державні органи Франції, діють за вказівкою закордонних центрів і не мають дієвої підтримки

всередині країни. Однією із причин такого стану є потужний виховний вплив, який здійснюється під час навчання в спеціальних навчальних закладах поліції, армії та спецслужб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. З різними аспектами патріотичного виховання знайомлять праці таких вітчизняних науковців як І. Бех, Г. Ващенко, Б. Грінченко, О. Духнович, М. Євтух, Є. Зеленов, М. Левківський, І. Огієнко, С. Русова, М. Стельмахович, В. Сухомлинський, К. Ушинський, Д. Чижевський, Г. Шевченко.

Деякі особливості процесу формування патріотичних якостей французів становили об'єкт наукових досліджень О. Алексєєвої, О. Бажановської, Л. Боярської, Л. Зязюна, О. Лисової, А. Максименко, О. Сухомлинської, М. Шабінського, Т. Швець, Л. Шипилова.

У своїх студіях ми спиралися на науковий доробок таких іноземних фахівців, як Б. Вульфсон, М. Давід, А. Джуринський, Ж. Піаже, М. Тоззі, А. Фовре.

Вивченню різних аспектів функціонування французьких збройних сил та особливостям системи військової освіти присвятили свої роботи О. Лойко, А. Папікян, С. Пахарев та М. Сімаков.

Дана стаття має на меті ознайомити із структурою спеціальних навчальних закладів Міністерства оборони Франції, започатковує вивчення особливостей процесу патріотичного виховання в стінах останніх [2].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Новизна підходу в даній статті, на наш погляд, полягає у тому, що тема спеціалізованих навчальних закладів Міністерства оборони Франції не знайшла достатнього висвітлення як в вітчизняній педагогічній науці, так і в французькому науковому дискурсі. На особливу увагу, ми вважаємо, заслуговує специфіка різних аспектів патріотичного виховання в військових навчальних закладах Франції.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Підготовкою офіцерського складу сухопутних військ опікуються чотири Вищі навчальні заклади, три з яких готують кадрових офіцерів. Це Спеціальна військова школа Сен-Сір (l'École spéciale militaire de Saint-Cyr (ESM), створена у 1802 р. за наказом Наполеона, Загальновійськова школа (l'École militaire interarmes (EMIA), 4-й батальйон Спеціальної

військової школи Сен-Сір (le 4e bataillon de l'École spéciale militaire de Saint-Cyr) та Національна школа молодших офіцерів (l'École nationale des sous-officiers d'active (ENSOA), що готує молодших офіцерів [12].

Крім цього, діють тринадцять навчальних центрів з початкової підготовки військових спеціалістів рядового складу (CFIM): в Ангулемі, в Бічі, в Карп'яні, в Кейлюсі, в Коеткідані, в Діезі, в Фрежюсі, в Гапі, в Монлері, в Німі, в Сен-Мексан-Леколь, в Вальдаоні, в Вердені.

Підготовка саперів-пожежників (рятувальників) для паризької бригади здійснюється у форті Вільнев-Сен-Жорж.

Випуском вузько спеціалізованих фахівців опікуються такі військові школи як Паризький Коледж вищої освіти Сухопутних військ (Collège d'enseignement supérieur de l'Armée de terre (CESAT) та Вищі курси Генерального штабу (Cours supérieur d'état-major (CSEM) [5].

Викладачі у сфері військової науково-технічної освіти (Enseignement militaire supérieur scientifique et technique (EMSST) готуються у таких закладах, як Вища школа офіцерів – спеціалістів запасу генштабу (École supérieure des officiers de réserve spécialistes d'état-major (ESORSEM); Школа генштабу в Сомюрі (École d'état-major (EEM); Навчально-науковий центр розвідки Сухопутних військ у Сомюрі (Centre d'enseignement et d'études du renseignement de l'Armée de terre (CEERAT); Центр з підготовки медичних працівників Сухопутних військ в Меці (Centre d'instruction de santé de l'Armée de terre (CISAT); Національний навчально-тренувальний центр спецназу в Мон-Луї (Centre national d'entraînement commando (CNEC); Вища кавалерійська школа в Сомюрі (École de cavalerie (EC); Вища школа повітряно-десантних військ в По (École des troupes aéroportées (ETAP); Вища інженерна школа в Анжері (École du génie (EG); Вища школа в Драгін'яні École d'artillerie (EA); Вища школа піхоти в Драгін'яні (École d'infanterie (EI); Вища французько-німецька військова школа Тигр у Лелюці (École franco-allemande Tigre (EFA); Вища високогірна військова школа в Шамоні (École militaire de haute montagne (EMHM); Вища спеціалізована школа заморських територій та закордоння в Рюель-Мальмезон (École militaire de spécialisation de l'outre-mer et de l'étranger (EMSOME); Вищі школи легкої авіації у Даксі та Канне-де-Мор (Écoles de l'aviation légère de l'Armée de terre (EALAT); Вища школа залізничного транспорту у Буржі (École du train (ETRN); Вища школа матеріалів у Буржі (École du matériel) [7].

Французьким національним військово-морським силам підпорядковуються чотири школи базової офіцерської підготовки, дві з них готують офіцерів флоту та знаходяться у Ланвеоці: Вища морська школа офіцерів військового флоту (l'École navale pour les officiers de marine); Вища морська школа офіцерів-контрактників та офіцерів спеціалізованих (l'École militaire de la flotte pour les officiers sous contrat et les officiers spécialisés) та ще одне училище в навчальному центрі в Бресті готує молодших офіцерів флоту; Школа юнг, яка теж знаходиться в навчальному центрі в Бресті.

Військово-морські сили мають також школи та центри, які готують спеціалістів за вузьким професійним спрямуванням: Вища школа штурманів підводного флоту у Бресті (l'École de navigation sous-marine (ESNSM BREST)); Навчальний центр у Сен-Мандрійє, де проходять навчання спеціалісти з різних напрямів підготовки; Вища школа морського десанту в Лоріані (l'École des fusiliers marins de Lorient (ECOFUS)); Навчально-тренувальний центр Ланн-Біує в Лоріані (le Centre d'entraînement et d'instruction de Lann-Bihoué); Навчально-аналітичний центр морської авіації у Німі (le Centre d'analyse et d'instruction de l'aviation navale (CAI ALAVIA)); Школа льотного складу у Німі (l'École du personnel volant); Школа палубного персоналу авіаносців в Ієрі (l'École du personnel de pont d'envol); Спеціалізована школа палубних гвинтокрилів у Ланвеоці (l'École de spécialisation sur hélicoptères embarqués); Школа для пілотів-початківців у Ланвеоці (l'École d'initiation au pilotage); Школа інженерів спеціалістів з ядерних реакторів у Шербурзі-Октевілі (l'École des applications militaires de l'énergie atomique); Школа метеорологів океанографів у Тулузі (l'École des marins météorologistes océanographes (ECOMETOC)); Школа маневрування та навігації у Ланвеоці (l'École de manoeuvre et de navigation (EMN)); Школа матросів-пожежників ВМС.

До цих навчальних закладів додаються школи морської авіації: База морської авіації в Ланвеоці; Школа морської гелікоптерної авіації у Даксі; База морської авіації для інженерів в Салон-де-Прованс; База морської авіації для пілотів гелікоптерів у Лелюці; База морської авіації для пілотів перехоплювачів у Коньяці; База морської авіації для транспортних багатомоторних літаків в Аворді; База морської авіації Лоріан – Ланн-Біуї; База морської авіації для пілотів перехоплювачів у Ландівізьйо [4].

Дві Вищі школи базової підготовки офіцерів Військо-Повітряних Сил Франції знаходяться у Салон-де-Провансі: Вища офіцерська школа

ВПС для вступників загального напрямку; Вища офіцерська школа для дійсних кадрових офіцерів ВПС. Крім того діє Школа молодших офіцерів ВПС у Рошфорі (EFSOAA).

До вузько спеціалізованих шкіл ВПС відносяться: Школа технічної підготовки ВПС у Сенті (École d'enseignement technique de l'Armée de l'air (EETA)); Школа пілотів ВПС у Коньяці (École de pilotage de l'Armée de l'air (EPA)); Школа ВПС у Казо; Школа техніків систем безпеки ВПС у Казо; Школа військово-транспортної авіації у Аворді; Школа перехоплювальної авіації у Турі (EAC) [3].

Корпус жандармерії – військова поліція, яка підтримує правопорядок не тільки в армії, але і дублює функції поліції на території Республіки.

Із шести шкіл з підготовки спеціалістів жандармерії одна, Офіцерська школа Національної жандармерії в Мелоні (EOGN), готує офіцерів. Чотири ж школи готують молодших офіцерів жандармерії та цивільних помічників-волонтерів: Школа жандармерії у Шатолен, у Шомоні, у Монлюсоні та у Тюлі.

Ще дві школи, у Фонтенбло та у Рошфорі, готують для Корпусу офіцерів, молодших офіцерів і помічників-волонтерів.

Офіцери найвищого рівня командування для усіх родів військ закінчують Військову школу (l'École militaire) на Марсовому полі в Парижі. Таку об'єднуючу назву має цілий комплекс будівель, де наразі знаходиться декілька елітарних навчальних закладів Міністерства оборони Франції:

- Військова школа, яка об'єднує школи усіх родів військ;
- Вища школа офіцерів резерву Генштабу;
- Інститут фундаментальних досліджень Міністерства оборони;
- Науково-дослідний центр Міністерства оборони.

Ця Школа була створена у XVIII столітті за наказом короля Людовика XV та за пропозицією маршала Сакса. Жозеф Парі Дюверне став її будівельником та першим інтендантом. Наполеон Бонапарт навчався в її стінах у 1784 та 1785 рр. Наразі тут також знаходиться центр документації з двома відкритими для публіки бібліотеками [6].

Наш перелік був би не повним, якби ми не згадали про такі вузько спеціалізовані заклади, як Служба армійських комісарів: Школа армійських комісарів (офіцерів-управлінців) та Школа інтендантів (тилового забезпечення) у Керкевілі. Служба інфраструктури Міністерства оборони – Вища національна школа інженерів військової інфраструктури

Медична служба армії представлена такими навчальними закладами, як Вища школа військової медицини у Валь-де-Грас (EVDG), яка готує спеціалістів з різних напрямів польової медицини, фармацевтів, хірургів-дантистів, ветеринарів. Військові медсестри та медбрати навчаються у Школі парамедичного персоналу армії (l'École du personnel paramédical des armées (EPPA).

Головне управління з озброєння має свої навчальні заклади, які готують інженерів зброярив: Політехнічна школа в Палезо (l'École polytechnique de Palaiseau); Вища національна школа передових технологій в Палезо (l'École nationale supérieure de techniques avancées (ENSTA); Вищий авіакосмічний інститут в Тулузі (l'Institut supérieur de l'aéronautique et de l'espace (ISAE-SUPAERO); Вища бретонська національна школа передових технологій у Бресті (l'École nationale supérieure de techniques avancées Bretagne (ENSTA Bretagne, ex-ENSIETA).

Головне управління з озброєння (DGA) керує інженерними школами, що готують військових інженерів. Ці школи готують також і цивільних інженерів. Студенти політехнічних шкіл залишаються військовозобов'язаними під час навчання та можуть зберегти цей статус при бажанні та стати інженерами озброєння чи то офіцерами Французької армії. Для цього їм по закінченню навчального закладу потрібно написати заяву про бажання приєднатися до корпусу військових інженерів. Після цього вони продовжують своє навчання в Вищому авіакосмічному інституті чи то Вищій бретонській національній школі передових технологій у якості інженерів-стажерів [7].

Головне управління військової розвідки Франції має свій Загальновійськовий центр з підготовки розвідницьких кадрів у м. Страсбург.

Висновки. Таким чином, дослідження процесів, пов'язаних із патріотичним вихованням у школах Франції не тільки не втрачає своєї актуальності, але навпаки, набуває життєво важливого для України значення. Доцільність використання французького досвіду пояснюється тим фактом, що ця країна із розвинутим демократичним суспільством та потужною системою освіти має багаті традиції у захисті своїх інтересів від погроз як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Заслугує на увагу діяльність військових навчальних закладів у використанні патріотичного виховання як дієвого інструмента для прискореної асиміляції в колективі представників різних етнічно-культурних груп Франції.

Література

1. Барилко Є.О. Виховання патріотизму в учнів середніх шкіл США: Автореф. дис... кан. пед. наук: 13.00.07 / Є.О Барилко // СЛУ ім. В. Даля. – Луганськ. – 2011. – 22 с.
2. Міністерство вищої освіти та науки Франції. - Режим доступу: <http://www.education.gouv.fr/cid4507/l-education-a-la-defense.html>
3. Офіційний сайт Військово-повітряних сил Франції. – Режим доступу: <http://www.defense.gouv.fr/air>
4. Офіційний сайт Вищого командування військово-морськими силами Франції. – Режим доступу: <http://www.defense.gouv.fr/marine>
5. Офіційний сайт Вищого командування сухопутними військами Франції. – Режим доступу: <http://www.defense.gouv.fr/terre>
6. Офіційний сайт Генерального штабу збройних сил Франції. - Режим доступу: <http://www.defense.gouv.fr/ema>
7. Офіційний сайт Міністерства оборони Франції. - Режим доступу: <http://www.defense.gouv.fr>
8. Шабінський М.Є. Громадянське виховання учнів початкової школи у Франції: Автореф. дис... кан. пед. наук: 13.00.07 / М.Є. Шабінський // СЛУ ім. В. Даля. – Луганськ. – 2011. – 22 с.
9. Buisson F. Dictionnaire pédagogique / Ferdinand Buisson. – Режим доступу: <http://www.inrp.fr/edition-electronique/lodel/dictionnaire-ferdinand-buisson/document.php?id=3304>
10. Enseignement supérieur et recherches 2016. - Available: <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid49705/liste-des-etablissements-d-enseignement-superieur-et-de-recherche.html>
11. INSEE, - Дані Національного інституту статистики і економічних досліджень Франції. - 2016. - Режим доступу: http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=0&ref_id=T16F032
12. Saint- Cyr. – Офіційний сайт Вищого військового училища Сен-Сір. 2016. – Режим доступу: <http://www.st-cyr.terre.defense.gouv.fr>

ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ МИНИСТЕРСТВА ОБОРОНЫ ФРАНЦИИ

М. Н. Шабинский

В этом исследовании анализируется структура французских учебных заведений, подчиненных Министерству обороны государства. В систему военного образования входят военные школы (училища) - высшие учебные заведения, которые призваны готовить офицеров и младших офицеров, а также колледжи и лицеи – средне-образовательные учебные заведения, которые ориентируют воспитанников на будущую службу в сухопутных войсках, авиации, флоте и жандармерии страны.

Решающую роль в подготовке высококвалифицированных военных специалистов играет воспитательный процесс, который в учебных заведениях Министерства обороны строится, прежде всего, на формировании у курсанта осознанного и стойкого чувства патриотизма. Любовь к своей родине, глубокие знания ее истории, культуры, уважение к государству и его институтам, обществу, демократическим и республиканским принципам, восприятие главных универсальных ценностей человечества и готовность пойти на жертвы ради них – все это есть целью и результатом патриотического воспитания в военной школе.

Ключевые слова: Франция, учебное заведение, училище, школа, патриотическое воспитание, офицер, авиация, сухопутные войска, флот, жандармерия.

PATRIOTIC UPBRINGING IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF FRANCE MINISTRY OF DEFENSE

M. M. Shabinskyi

In this research paper the structure of the French Ministry of Defense educational institutions is analyzed. The system of military education includes military schools that are higher education institutions, which prepare officers and junior officers and colleges and lyceums and secondary schools, which educational process orients students on future service in Army, Air Force, Navy and Gendarmerie of the country.

The decisive role in the formation of highly qualified military professionals plays educational process that at schools of the Ministry of Defense is based, first of all, on the upbringing of the students' conscious and persistent feelings of patriotism. The love of homeland, a deep knowledge of its history, culture and respect for the state and its institutions, society, democratic and republican principles, perception of the major universal human values and willingness to sacrifice for them. All this is the goal and the result of patriotic education in the military school.

Keywords: France, military school, college, patriotic upbringing, Officer, Air Force, Army, Navy, Gendarmerie.

Шабінський Максим Миколаєвич – аспірант кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Сєверодонецьк, Україна). E-mail: nshabinski@yahoo.fr

Shabinskyi Maksym Mykolaievych – Postgraduate Student of the Department of Pedagogy of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Severodonetsk, Ukraine). E-mail: nshabinski@yahoo.fr